

ASPARTAM'IN "KANSEROJEN" ETKİSİ HAKKINDA WHO-DSÖ AÇIKLAMASI (14 Temmuz 2023)

- Şekersiz tatlandırıcı aspartamın sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin değerlendirmeler; Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı (IARC) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Katkı Maddeleri Ortak Uzman Komitesi (JECFA) tarafından yayımlandı.
- IARC, aspartamı insanlar için "muhtemelen kanserojen" olarak sınıflandırdı.
- JECFA ise, kabul edilebilir günlük 40 mg/kg vücut ağırlığı alımını yeniden teyit etti.
- Aspartam, 1980'lerden beri diyet içecekleri, sakız, jelatin, dondurma, yoğurt gibi süt ürünleri, kahvaltılık gevrek, diş macunu, öksürük pastili ve çığnenebilir ilaçlar gibi çeşitli yiyecek ve içecek ürünlerinde yaygın olarak kullanılan yapay (kimyasal) bir tatlandırıcıdır.
- "Kanser, dünya çapında önde gelen ölüm nedenlerinden biridir. Her yıl 6 kişiden 1'i kanserden ölüyor. DSÖ Beslenme ve Gıda Güvenliği Departmanı Direktörü Dr Francesco Branca, bilim, bu sayıları ve insan ölümlerini azaltmak umuduyla, kanserin olası başlatıcı veya kolaylaştırıcı faktörlerini değerlendirmek için sürekli olarak genişliyor. "Aspartam değerlendirmeleri, yaygın olarak kullanılan dozlarda güvenlik önemli bir endişe konusu olmasa da, daha fazla ve daha iyi çalışmalarla araştırılması gereken potansiyel etkilerin tanımlandığını göstermiştir."
- İki kuruluş, potansiyel kanserojen tehlikeyi ve aspartam tüketimiyle ilişkili diğer sağlık risklerini değerlendirmek için bağımsız ancak tamamlayıcı incelemeler yürütmüştür. Bu çalışma, IARC'nin aspartamı ilk kez ve JECFA'nın üçüncü kez değerlendirmiş olmuştur.
- Mevcut bilimsel literatürü gözden geçirdikten sonra, her iki değerlendirme de kanser (ve diğer sağlık etkileri) için mevcut kanıtlardaki sınırlamaları kaydetmiştir.
- IARC, insanlarda kansere (özellikle karaciğer kanserinin bir türü olan hepatoselüler karsinoma) ilişkin sınırlı kanıtlar temelinde aspartamı insanlar için **muhtemelen kanserojen** (Grup 2B) olarak sınıflandırmıştır. Deney hayvanlarında kanser ve kansere neden olan olası mekanizmalarla ilgili sınırlı kanıt elde edilmiştir.
- JECFA, değerlendirilen verilerin, aspartam için önceden belirlenen 0-40 mg/kg vücut ağırlığı kabul edilebilir günlük alımını (ADI) değiştirmek için yeterli bir neden

göstermediği sonucuna varmıştır. Bu nedenle komite, bir kişinin günlük bu sınır dâhilinde tüketmesinin güvenli olduğunu yeniden teyit etmektedir.

- Sonuç olarak DSÖ, aspartam için günlük alım limiti olan 40 mg/kg değerinde değişikliğe gitmemiş, kanserojenite ile ilgili bulguları destekleyen ilave çalışmalar yapılması gerektiğine işaret etmiştir.

<https://www.who.int/news/item/14-07-2023-aspartame-hazard-and-risk-assessment-results-released>

AB: Avrupa Gıda Güvenliği Ajansı EFSA da aspartamın güvenilirliğini gözden geçiriyor.

- AB'nin aspartamı yasaklayabileceği endişesi
- Çek Cumhuriyeti'ndeki gıda şirketi kaynaklarına göre, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA), muhtemelen yasaklanabilecek olan aspartamın güvenliğine ilişkin değerlendirmesini gözden geçiriyor.
- Diğer taraftan, aspartam kullanımının şimdiden düşmeye başladığı belirtiliyor.
- Benzer şekilde Çin'deki bir analist, tüketicilerin doğal tatlandırıcıları kimyasal tatlandırıcılara tercih ettiğini ve bunun da doğal tatlandırıcıların payının 2010'da %8'den 2020'de %29'a çıkmasına neden olduğuna işaret ediyor.
- Diğer taraftan, EFSA tarafından 23 Haziran 2023 tarihinde yapılan açıklamada, şu anda aspartam içeren ve aspartamdan üretilen; aspartam-asesülfam tuzunun (E 962) ve neotamın (E 961) güvenliğinin yeniden değerlendirilmekte olduğu bilgisine yer veriliyor. EFSA veya Avrupa Gıda Bilimsel Komitesi, son değerlendirmeden bu yana mevcut tüm yeni verileri göz önünde bulundurarak yeniden değerlendirme prosedürünü işletiyor. Aspartam-asesülfam tuzu (E 962), iki farklı tatlandırıcı olan aspartam (E 951) ve asesülfam K'nin (E 950) bir karışımıdır. Neotam (E 961) ise aspartamdan üretilen kimyasal olarak benzer bir maddedir.

<https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/aspartame>